

Список використаних джерел:

1. Про Національну поліцію: Закон України від 07.12.2017 року № 2229-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 5. Ст. 35.
2. Про запобігання та протидію домашньому насильству: Закон України від 07.12.2017 року № 2229-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 5. Ст. 35.
3. Конвенція про права дитини: Міжнародний документ від 20.11.1989 року. *Конвенцію ратифіковано Постановою ВР*. 1991. №789-XII від 27.02.1991.
4. Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами: Закон України від 06.12.2017 року № 2227/17-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. №5. Ст. 34.
5. Про затвердження Порядку винесення уповноваженими підрозділами органів Національної поліції України термінового заборонного припису стосовно кривдника: Наказ МВС України від 01.08.2018 року. *Відомості Верховної Ради України*. 2018.

ЕКОНОМІЧНЕ НАСИЛЬСТВО ЯК ФОРМА ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА

Вікторія ДУДАРЄВА, студентка курсу 2-КМ-1-А, здобувач магістерського ступеню вищої освіти, відділення навчально-наукового інституту заочного та дистанційного навчання Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: доцент кафедри економічної безпеки та фінансових розслідувань Національної академії внутрішніх справ, кандидат економічних наук, доцент **Олена ГРУЩЕНКО**

Конституція України встановлює, що права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави.

Так, Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» визначає домашнє насильство як діяння (дії або бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, або між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає (проживала) особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому

самому місці, що й постраждала особа, а також погрози вчинення таких діянь [1].

Особливість домашнього насильства полягає у тому, що воно відбувається у колі близьких одне одному людей (родичів, членів сім'ї), які пов'язані між собою тісними зв'язками: шлюбними, інтимними, кровними, емоційними, спільним побутом тощо. Як правило, домашня тиранія відбувається поза сторонніми очима, тому і свідків проявів насильства або немає взагалі, або ними є члени родини [2, с. 146-148].

Згідно п. 4 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» економічне насильство форма домашнього насильства, що включає умисне позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна, коштів чи документів або можливості користуватися ними, залишення без догляду чи піклування, перешкоджання в отриманні необхідних послуг з лікування чи реабілітації, заборону працювати, примушування до праці, заборону навчатися та інші правопорушення економічного характеру [1].

Тема економічного насильства на сьогоднішній день є досить таки актуальною, у зв'язку з тим, що його часто важко виявити та припинити, оскільки жертва цілковито позбавлена ресурсів для самостійного життя і залежна від допомоги сторонніх.

Основними ознаками економічного насильства є:

- контроль над фінансами іншої людини;
- обмеження доступу іншої людини до користування спільною власністю, маніпуляція правом власності як перевагою одного члена сім'ї над іншим;
- погрози жертві втратити кошти, власність чи особисті речі у разі непослуху;
- обмеження права іншої людини навчатися чи працювати;
- примушування до заняття проституцією, жебрацтвом, крадіжками;
- відбирання у жертви коштів чи документів;
- примушування передати право власності на рухоме та нерухоме майно жертви;
- приниження жертви та психологічний тиск через перевагу у матеріальній власності;
- маніпулювання думками та бажаннями жертви способом відбирання у неї матеріальних ресурсів та їжі [3, с. 231].

Крім цього, економічне насильство небезпечне тим, що умисне відібрання або ненадання одним членом сім'ї іншому майна та коштів, на які постраждала особа має передбачене законом право, може мати наслідком смерть жертви або викликати порушення фізичного чи психічного здоров'я.

Якщо фізичне та сексуальне насильство, як правило, залишають «сліди» у вигляді фізичних ушкоджень та травм, розірваного одягу тощо, то економічне насильство – прихована форма домашньої тиранії та часто складна для ідентифікації і доказування [4, с. 104-105].

Таким чином, домашнє насильство — це порушення прав людини і злочин, за який на законодавчому рівні передбачено різне покарання для кривдника. Кривдника можуть притягнути до адміністративної та цивільно-правової, а з січня 2019 року — і до кримінальної відповідальності.

Ураховуючи викладене, можна дійти висновку про те, що з одного боку з огляду на характер вчиненого насильства у сім'ї держава зобов'язана сприяти припиненню домашньому насильству, наданню допомоги та захисту постраждалої особи, відшкодуванню їй завданої шкоди, невідворотно та вчасно реагувати на припинення економічного насильства та гарантувати, забезпечувати найвищі соціальні цінності, якими є: людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність, безпека, з іншого боку, забезпечити належне розслідування випадків домашнього насильства з метою притягнення, в разі обґрунтованих підстав, до відповідальності кривдників, обумовити зміну їхньої поведінки.

Список використаних джерел:

1. Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 № 2229-VIII. В редакції від 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>.

2. Запорожець А. А. Криміналізація домашнього насильства – новела кримінального законодавства України. *Вісник кримінального судочинства*. 2018. Вип. 1. С. 146–149.

3. Юрків Я. І. Сутність та зміст соціального феномену «насильство в сім'ї». *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія «Педагогіка, соціальна робота». Вип. 27. С. 231.

4. Чайка В. В. Соціальна обумовленість криміналізації насильства в родині. *Молодий вчений*. 2018. Вип. 4. С. 104–106.

КЛАСИФІКАЦІЯ НАСИЛЬСТВА У ВІДПОВІДНОСТІ ОЗНАКИ СТАТІ

Вадим СКОРИК, доцент кафедри публічного управління та адміністрування Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

Крістіна АЛЕКСАНДРОВА, здобувач вищої освіти навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ

В Конституції України закріплено, що ніхто не може бути свавільно позбавлений життя. Обов'язок держави – захищати життя людини. Кожен має право захищати своє життя і здоров'я, життя і здоров'я інших людей від протиправних посягань. Кожен має право будь-якими не забороненими законом засобами захищати свої права і свободи від порушень і протиправних посягань (статті 27, 55 Конституції). [1]